

FØRERKORTBESLAG

Av Hanne Hareide Skårberg

Noe av det mest alvorlige som kan skje med et YTF-medlem er at førerkortet blir beslaglagt av politiet. Man har vært i et trafikkuhell, eller man har kjørt på en måte som politiet mener er ulovlig.

Mange medlemmer og tillitsvalgte synes det er viktig å vite hva en bør gjøre dersom uhellet er ute. I tillegg til praktiske råd vil denne artikkelen belyse hva som må til for at et slikt beslag skal stå seg som lovlig.

Saken starter

Førerkortsaken starter normalt med at man blir stanset av politiet eller at politiet ankommer ulykkesstedet. Før politiet bestemmer seg for om de vil beslaglegge førerkortet ber de ofte om å foreta et avhør.

Man har ingen plikt til å avgi forklaring, men vi råder generelt om å samarbeide med politiet. Hvis sjåføren er stresset eller hvis det er en alvorlig ulykke, kan medlemmet be om å få være med til politistasjonen og avgi forklaring i rolige omgivelser, eventuelt utsette avhøret til senere.

Tillitsvalgt kan være med i avhøret hvis medlemmet har behov for personlig støtte. Men tillitsvalgt er vanligvis ikke tjent med å gå inn i en forsvarer-rolle overfor politiet.

Hvis medlemmet velger å forklare seg bør medlemmet være forsiktig med å uttale seg om ting man er usikker på, og

gi klart uttrykk for tvil dersom medlemmet er i tvil. For eksempel bør man ikke la seg presse til å oppgi hvilken fart man holdt hvis man er usikker.

Samtykke eller ikke samtykke?

Når avhøret er over vil medlemmet få et valg. Samtykker du eller samtykker du ikke til førerkortbeslaget? I 9 av 10 tilfeller anbefaler vi at medlemmet ikke godtar førerkortbeslaget.

Saken sendes til tingretten

Virkingen av at medlemmet ikke godtar førerkortbeslaget er at politiet må få godkjenning av en dommer om beslaget kan opprettholdes.

Selv om medlemmet ikke godtar førerkortbeslaget, kan politiet ta med seg førerkortet på stedet. Politiet må deretter sende saken til en dommer innen tre uker.

Fristen på tre uker løper fra tidspunktet for beslag, eller fra da medlemmet trekker samtykket.

I noen sakstyper gjelder det ingen treukersfrist. Det gjelder fartsoverskridelse, kjøring i alkoholpåvirket tilstand, og ved personskaade.

Rettsmøtet

Rettsmøtet i tingretten varer omtrent 30 minutter - 1 time. Dommeren, medlemmet og forsvareren fra YTF er tilstede.

Først vil den siktede få muligheten til å forklare seg foran dommeren. Deretter vil advokaten få ordet til å fremlegge juridiske synspunkter på saken.

Dommeren vil i hovedsak vurdere to punkter. For det første – om medlemmet har handlet uaktsomt. Denne vurderingen tar vanligvis utgangspunkt i vegtrafikkloven § 3:

«Enhver skal ferdes hensynsfullt og være aktpågivende og varsom så det ikke kan oppstå fare eller voldes skade og slik at annen trafikk ikke unødig blir hindret eller forstyrret.»

For det andre skal dommeren vurdere om et førerkortbeslag er et uforholdsmessig inngrep overfor medlemmet. Denne vurderingen er forankret i straffeprosessloven § 170 a:

«Et tvangsmiddel kan brukes bare når det er tilstrekkelig grunn til det. Tvangsmidlet kan ikke brukes når det etter sakens art og forholdene ellers ville være et uforholdsmessig inngrep.»

I vurderingen er det viktig for dommeren å vite om medlemmet utgjør en fare for trafikken, altså om vedkommende må bedømmes som en trafikkfarlig sjåfør. Fravær av tidligere trafikkhendelser og fravær av prikker på førerkortet kan kaste lys over dette. Det er også viktig for dommeren å vite at medlemmet er en yrkessjåfør og har behov for førerkortet for å utøve arbeidet sitt.

Kort tid etter rettsmøtet vil dommeren avsi en skriftlig kjennelse. Her blir det bestemt om medlemmet får beholde førerkortet, eller om det er grunnlag for fortsatt beslag.

Etter rettsmøtet

Etter rettsmøtet er det ulikt fra sak til sak hva som skjer videre. I de mest alvorlige sakene med person- eller dødsulykker må man forvente at saken etterforskes ferdig før man må gjennom en full rettssak (en såkalt hovedforhandling).

I de mindre sakene hvor det «bare» er snakk om et kort førerkortbeslag og en liten bot vil man vanligvis motta et forelegg. Om man ikke aksepterer forelegget, må man regne med en hovedforhandling.

Advokatene i YTF bistår som forsvarer i hovedforhandling når vi på forhånd har vurdert at det er en reell mulighet for frifinnelse, redusert bot eller om det er mulig å unngå inndragning av førerkort.

I enkelte tilfeller ser politiet at medlemmet ikke har gjort noe straffbart, eller at sakens beviser ikke er sterke. I slike tilfeller henlegges saken. Det betyr at den avsluttes uten videre prosess.

Om advokatbistand i førerkortsakene

Medlemmet bør kontakte advokatene i YTF så fort som mulig etter at førerkortbeslaget. Medlemmet kan skrive til arbeidsliv@ytf.no og forklare hva som har skjedd, så vil medlemmet få tildelt en saksbehandler.

Unntak: Noen sakstyper er vanskelige å vinne

Noen sakstyper er vanskelige å finne frem med. Dette gjelder saker om førerkortbeslag på grunn av:

- Påvist rus eller alkoholpåvirkning under kjøring
- Påvist brudd på fartsgrense
- Prikkelastning

Disse sakstypene er vanskelige å vinne frem med fordi regelverket praktiseres helt firkantet. Det er lite rom for skjønn. Dette reflekteres i en streng rettspraksis.

Av den grunn inkluderer YTF-medlemskapet bare råd og veiledning i disse sakene. Det betyr at advokaten gjennomgår sakens dokumenter, og gir begrunnede råd ut ifra bevissituasjonen. Men advokaten deltar ikke i rettsmøter, og har ingen kontakt med påtalemyndigheten utover innhenting av saksdokumenter.

Hva med arbeidsgiver?

Overfor arbeidsgiver råder vi medlemmene om å være åpen og ærlig om hva som har skjedd. Medlemmet er uskyldig inntil det motsatte er bevist.

Det kan være klokt at tillitsvalgt involveres. Tillitsvalgt kan fungere som et bindeledd mellom arbeidsstedet og medlemmet, og kan peke på eventuelle mellomløsninger for arbeidsforholdet imens saken pågår.

Ofte kan det tilrettelegges for at medlemmet kan gjøre arbeid som ikke krever førerkort, for eksempel arbeid i vaskehall, på kontoret, reparasjoner eller annet arbeid. Hvis det ikke finnes slikt arbeid, kan man bli enige om en periode med permisjon uten lønn inntil saken er avklart. Hvis medlemmet senere blir frifunnet kan medlemmet ha krav på å få lønnstapet erstattet av politiet.

I de fleste sakene erfarer vi at medlemmet, tillitsvalgt og arbeidsgiver blir enige om en midlertidig ordning som gjør at oppsigelse kan unngås.

Hvis arbeidsgiver ønsker å si opp medlemmet opp på grunn av

førerkortbeslaget, får medlemmet juridisk bistand fra advokatene i YTF. Det må vurderes konkret fra sak til sak om det er grunnlag for oppsigelse.